Forordning,

hvorved der,

i Island,

beskikkes

en Lands Over-Ret.

Friderichsberg, den 11te Julii 1800.

Kiøbenhavn.

Trykt hos Directeur Johan Frederik Schultz,

Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade

Konge til Dannemark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Dytmersken og Oldenborg, Giøre vitterligt: At Vi, i at anstille Undersøgelser over alle de Gienstande, som vedkomme Rettergangen, med Hensyn til dennes muelige Forkortelse og Lettelse, have befundet, at de nu værende Overdomstoles Indretning, i Vort Land Island, ikke fører til dette Maal; deels, fordi disse Retter bestaae af to Instantser, og deels, fordi de ikkun holdes een Gang om Aaret; hvoraf følger, at Sagførelsen, formedelst den dermed forbundne Vidtløftighed, bliver baade langvarig og bekostelig for dem, der nødes til at indtale, eller forsvare deres Rettigheder ved Domstolene. Til at bortrydde disse Hindringer, og lette disse Byrder for Vore kiere og troe Islandske Undersaatter, have Vi, i Overeensstemmelse med de Grundsætninger, der ere forkyndte i Vor Lovgivning af 3die Junii 1796, angaaende Rettens vedbørlige og hurtige Pleie, besluttet, at afskaffe saavel Over-Retten, som Langtingene, og, i deres Sted, at beskikke en almindelig Lands Over-Ret, samt at ordne denne nye Domstoel saaledes, at førnævnte Vort landsfaderlige Øiemeed saa fuldkommeligen, som mueligt, derved kan opnaaes.

Vore Bud og Forskrivter desangaaende, ere følgende:

1ste

1ste Kapitel.

Angaaende en Lands Over-Rets Stiftelse paa Island, i Over-Rettens og Laugtingenes Sted.

§. 1.

Over-Retten og Laugtingene for Island skulle være ophævede. I disses Sted, skal der beskikkes en almindelig Over-Ret for det hele Land; hvilken skal føre Navn af Lands Over-Ret, og denne skal uopholdeligen ordnes og sættes i Virksomhed. Saa skal og det, ved Øxeraae holdte, Alting være afskaffet.

§. 2.

Lands Over-Retten skal holdes i Reikevigs Kiøbstæd, hvor Vi have foranstaltet, at den dertil fornødne Bygning vorder opført; Og, indtil denne kan blive færdig, maae Retten holdes enten i den latinske Skoles, eller Tugthusets Bygninger.

§. 3.

Lands Over-Retten skal holdes een Gang hver Uge, fra May Maaneds Begyndelse til October Maaneds Udgang; men i de øvrige Maaneder af Aaret, skal den holdes een Gang hver fiortende Dag, med mindre der, i det sidstnævnte Tidsrum, skulde forefalde Justitz- eller Politie-Sager; i hvilket Tilfælde den ogsaa da skal samles een Dag ugentligen, saalænge nogen saadan offentlig Sag staaer usluttet. Til den Ende, skulle de Tilforordnede boe i Reikevig, hvor Retten holdes; og ingen af Rettens Lemmer maae udeblive fra at møde, uden gyldig Aarsag; hvilken skal anføres i Protokollen. Saa skal der og aarligen fra Præsidenten indsendes Beretning til Vort Cancellie, om hvor mange Sager der, i det forløbne Aar, ere blevne paadømte, samt hvor ofte nogen, i de Tilforordnedes Sted, har været constitueret til at beklæde Retten.

§. 4.

Ligesom Norske Lov, i dens 1 B. 6 K. 21 Art., byder, "at Kongens Befalingsmænd skulle selv, i egen Person, besøge Laugtingene, "og tilsee, at Retten holdes med tilbørlig Respect";

Saa

Saa ville Vi og, i Analogie med dette Lovens Bud, herved udnævne Stiftamtmanden til at være Præsident i Lands Over-Retten. I Følge heraf, skal det være hans Pligt, saa ofte hans øvrige Embedsforretninger det tillade, at tage Sæde i Retten, for at paasee, at den holdes med Værdighed, og at Rettergangs Politiet føres med Orden og Neiagtighed. Skulle Stiftamtmanden i denne Henseende finde, noget Misbrug at indsnige sig, da bør han paaminde Retten, og især Justitiarius, at samme afskaffes og rettes; men, dersom saadan Erindring skulle skee forgiæves, da skal han desangaaende giøre Indberetning til Os selv, igiennem Vort danske Cancellie.

I øvrigt skal Stiftamtmanden ikke tage nogen Deel i Sagernes Behandling, eller Paakiendelse; men samme skal høre til Justitiarii og de øvrige Tilforordnedes Afgiørelse, og disse derfor allene staae til Ansvar for Høieste-Ret.

§. 5.

De tilforordnede Dommere i Lands Over-Retten skulle være: Justitiarius og 2 Assessorer; Saa skal der og, i bemeldte Ret, være en Justits-Sekretair, som fører Protokollen, samt udfærdiger Stevningerne og Acterne. Disse Embedsmænd lennes af Os; hvorimod Laugmandstolden og Rettens Gebyr (hvilke erlægges paa samme Maade, som de hidindtil have været betalte til Laugmændene) tilfalde Vor Kasse, og imodtages af Sekretairen, som derover aflægger aarligen Regnskab til Vort Rentekammer; hvilket Regnskab attesteres af Justitiario. I øvrigt skal Sekretairen tegne paa ethvert Document, baade med Tal og Bogstaver, hvor meget derfor er blevet ham betalt.

§. 6.

Retten maae ei sættes med et mindre Antal af Assessorer, end det, i foranførte §. bestemte.

Dersom en af disse, formedelst Sygdom, eller andet lovligt Forfald, ikke skulde kunne indfinde sig, da melder Justitiarius det for Stiftamtmanden, som herved bemyndiges til, i saadant Tilfælde, at constituere en lovkyndig Embedsmand, i den manglende Assessors Sted; hvilken da tager samme Plads i Retten, som den Assessor, hvis Sted han beklæder.

Paa

Paa lige Maade forholdes der, naar nogen af Rettens Lemmer, formedelst saa nær Slægtskab eller Svogerskab med Parterne, som i andet Leed, eller af anden lovlig Aarsag, er beføiet til at vige sit Dommer-Sæde.

§. 7.

Justitiarius skal (uden Hensigt til Rang, formedelst Caracteer eller Tittel) have det øverste Sæde i Retten, næst efter Stiftamtmanden;

Ellers skal Justitiarii Embeds Rang være lige med Assessorernes i Høieste-Ret, og de øvrige Tilforordnedes lige med den, som Assessorerne af Over-Hofretten i Norge tilforn have havt.

§. 8.

Det skal være Justitiarii Embeds Pligt, at foranstalte alt det extrajudicielle, som vedkommer Retten. Han skal besørge, at Sagerne opslaaes og foretages, i den Orden, Stevningerne ere udtagne. Han skal vaage for, at de ikke unødvendigen opholdes hos Assessorerne, naar de gaae om iblandt dem, til Votering. Han skal forfatte Dommene, efter de fleeste Stemmer, og oplæse dem offentligen for Retten, samt udstæde dem, under sin Haand og Rettens Segl. Han skal paasee, at Protokollerne rigtig føres, og at Akterne udfærdiges med vedbørlig Hurtighed. Med et Ord: Han skal bestyre og udføre alt det, som hører til Domstolens indvortes Politie, og besørge alt det, som udkræves, til at vedligeholde Orden, i Hensigt til Rettens Pleie. I øvrigt skal han tage lige Deel med de andre Tilforordnede i Sagernes Behandling og Afgiørelse.

I Justitiarii Fraværelse, forestaaes hans Embede af den øverste Assessor i Retten.

§. 9.

Lands Over Rettens Segl skal være Islands Vaaben, med Omskrivt: den Kongelige Lands Over-Rets Segl.

I øvrigt skulle de Breve, som fra Retten sendes til de Kongelige Collegier, eller til Embedsmænd, i Sager, som angaae Vor Tieneste, og ere forsynede med dette Segl, nyde Portofrihed, imod Justitiarii meddeelende Attester, i Overeensstemmelse med de, for Postvæsenet i Island allerede givne, eller herefter nærmere givende, Forskrivter.

2det Kapitel.

Angaaende Lands Over-Rettens Virkekreds, og hvilke de Sager ere, der skulle høre under denne Domstoels Afgiørelse.

§. 10.

Alle de Sager, som tilforn, i Følge Loven og Anordningerne, have været indstevnede til Laugtingene og Over-Retten, skulle herefter, i Tilfælde af Paaklage, appelleres til **Lands Over-Retten**, naar Sagen angaaer mere, end 2 Rdlr., eller sammes Værdie; Og det skal herefter være forbudet Øvrighederne, ved Resolutioner, eller Dommes Approbationer, at afgiøre private Tvistigheder; men disse skulle altid paakiendes af Retterne, naar Forening imellem Parterne ikke har kunnet være at bevirke ved Forligelses-Commissionerne; dog maae Stiftamtmanden og Amtmændene, i Politie-Sager, der angaae smaae Forseelser, paalægge de Skyldige Bøder, indtil 2 Rdlrs. Beløb; men dersom Sagen er af større Vigtighed, henvises den til Politie-Retten, og derfra indankes for Lands Over-Retten, hvor den, ligesom ved første Instance, behandles summarisk.

§. 11.

Commissariers Domme skulle ligeledes indstevnes til Lands Over-Retten, naar den Sum, om hvilken der tvistes, ikke beløber sig til 200 Lod Sølv, eller sammes Værd; men er Sagen saa betydelig, at den, i Følge N. L. 1 B. 6 Kap. 16 Art., kan indkomme for Høieste-Ret, da skal den dertil umiddelbar indstevnes.

Saa maae og Klager, over Rettens Forsømmelse eller voldsomme Tvang, indankes lige for Høieste-Ret, paa det at Hovedsagen ei skal lide unødvendigt Ophold.

Dog har den klagende Part Valget, om han heller vil indstevne disse Slags Sager for Lands Over-Retten.

§. 12.

Foruden den dømmende Myndighed, til Rettergangs-Tretters Afgiørelse, som i Følge dette Kapitels 10de og 11te §pher er overdraget til Lands Over-Retten,

Retten, skal denne ogsaa udføre alle andre Forretninger, som hidindtil have været henlagte til Laugmændenes Embeder, saasom: Skiøders og Pantebreves Tinglysning, Commissariers Udnævnelse til Indførsels Forretninger, med videre, af hvad Navn det end maatte være.

§. 13.

De Sager, som ere indstevnte for Over-Retten eller Laugtingene, og ei der blevne paakiendte, naar Lands Over-Retten tager sin Begyndelse, skulle (efter de, ved de førstnævnte Domstole udtagne, Stevninger) udføres og paakiendes ved Lands Over-Retten; og de Laugtings-Domme, der ere afsagte, forinden Lands Over-Retten er bleven sat i Virksomhed, skulle, i Tilfælde af Paaanke, indstevnes for denne sidstbenævnte Ret, naar Sagen angaaer mindre, end 200 Lod Sølvs Værd; men dersom den er større, hører Sagen under Høieste-Rets umiddelbare Paakiendelse. Det følger ellers af sig selv, at naar en Assessor af Lands Over-Retten har, som Laugmand, dømt i nogen Sag, der indklages for bemeldte Ret, bør han udtræde, og hans Plads beklædes af en anden, som dertil constitueres, paa den Maade, der er foreskreven i denne Forordnings 1 Kapitels 6te §. I øvrigt befale Vi, at Stiftamtmanden skal, saasnart denne Vor Forordning er kommen ham til Hænde, drage Omsorg for, at den bliver sat i Udførelse inden en Maaned, samt at det bliver kundgiort for alle Vore Undersaatter paa Island, hvilken Dag den, af Os stiftede, almindelige Lands Over-Ret tager sin Begyndelse.

3die Kapitel.

Angaaende Kald og Varsel til Lands Over-Retten, samt Rettergangsmaaden ved bemeldte Domstoel.

§. 14.

Stevningerne, saavelsom Acterne, udfærdiges, i Justitiarii og de Tilforordnedes Navn, under Rettens Segl; og de første udstedes med Sekretairens Underskrivt, men de sidste under Justitiarii Haand.

§. 15.

§. 15.

Den Indstevnte gives 14 Dages Varsel, dersom han boer i Guldbringe, Kiøse, Borgerfiords, Myre eller Arnesſ Syſler; 4 Ugers, i begge Skaptefells, Rangervalle, Nappedals, Snæfields næſs-Dale, Bardeſtrands, Strande, Hunevands og Skagefiords-Syſler; men i Jiſefiords, Oefiords-Thingoe, begge Mule Syſler og Veſtmannoe, 6 Ugers Varsel. Er den Paagieldende uden for Landet, bliver Loven og Forordningen af 3die Junii 1796, 5 Kap. 16 § til Følge.

§. 16.

Sagsførelſen ved Lands Over-Retten ſkal ſkee ſkrivtligen, og forfattes i det Islandſke Sprog, med mindre begge Parter ere Danſke, eller Norſke, da det er dem tilladt, at føre deres Sager i det danſke Sprog. I øvrigt ſkulle de Regler paa det nøieſte efterleves og overholdes, ſom i Henſeende til Proceduren ere faſtſatte ved Forordningen af 3die Junii 1796, angaaende Rettens vedbørlige og hurtige Pleie.

§. 17.

Aſſeſſorernes Vota ſkulle være ſkrivtlige, og Dommene forfattes af Juſtitiario, efter de fleſt-Stemmer, ſamt af ham oplæſes for Retten, og derefter udſtædes, under Lands Over-Rettens Segl og Juſtitiarii Haand, ſaaledes, ſom i denne Anordnings 1ſte Kap. 8 Art. er foreſkrevet.

Det følger af ſig ſelv, at baade Vota og Dommene bør indføres i Voterings- og Dom-Protokollerne.

§. 18.

Naar Lands Over-Rettens Domme indankes for Høieſte-Ret, ſkulle de Vedkommende forelægge Rettens Medlemmer en danſk Overſættelſe af Acterne, for at bekræfte ſammes Rigtighed, inden Høieſte-Rets Stevning bevilges.

§. 19.

Da det, i Misgiernings-Sager, ikke er nødvendigt, at den Anklagede fremſtilles til nyt Forhør for Over-Retten, naar Sagen er ved Hiemtinget bleven vedbørligen underſøgt og oplyſt; og da det ofte kunde medtage baade lang Tid og ſtore Omkoſtninger, at føre den Paagieldende, under Vagt, fra ſin Arreſt til Over-Retten; Saa befale Vi herved, at naar Lands Over-Retten ſkulde finde, at yderligere Forklaring af den Tiltalte maatte behøves, da

 ſkal

skal bemeldte Ret sende Under-Dommeren de Spørgsmaale, som i denne Henseende ansees fornødne, og befale ham, ved et Forhør, at imodtage den Anklagedes nærmere Svar derpaa; men, ifald den arresterede Person er paa det Sted, hvor Lands Over-Retten holdes, eller i Nærheden af samme, da stilles han personligen for benævnte Ret.

Endeligen, dersom Sagen findes at være tilstrækkeligen oplyst ved Hiemtinget, paadømmes den af Lands Over-Retten, uden videre Examination over den Anklagede.

§. 20.

I de Sager, som angaae Skovskifter, Markeskiel eller deslige, til hvis Afgiørelse der, i Følge N. L. 1 B. 16 Kap., udfordres Grandskning paa Aastedet, skal der altid optages Situations-Karter, i Overeensstemmelse med Forordningen af 31te Martii 1719, paa det at Lands Over-Retten derefter kan være i Stand til at bedømme bemeldte Slags Sager, uden selv at møde paa det Sted, der er Gienstand for Tvistigheden. Skulde det imidlertid indtreffe, at Underdommerens Markegangs- eller Besigtelses-Forretning paaklages, som falsk eller urigtig, da skal Amtmanden, naar nogen af Parterne det begiærer, udnævne 2 kyndige Mænd, som Commissarier, til at befare Aastædet og undersøge Klagen, og skal da denne Over-Syns og Grandsknings Forretning fremlægges, tilligemed Situations-Kartet, ved Lands Over-Retten, som, i at paakiende Sagen, bør tillige dømme den Skyldige, hvad enten det er Dommeren, eller Klageren, til at betale de, til denne Forretning medgaaede, Omkostninger.

§. 21.

Lands Over-Rets Domme skulle paaankes inden Aar og Dag, efter at de ere affagte.

§. 22.

I Delinqvent- og Justits-Sager, beskikker Stiftamtmanden, enten af de nærboende Syssellmænd, eller andre lovkyndige Mænd, de fornødne Sagførere. Paa lige Maade forholdes der i civile Sager, naar de Vedkommende ere forundte beneficium paupertatis. Dersom ellers nogen Part ikke kan møde, eller selv procedere sin Sag, constitueres ham ogsaa, imod billig Betaling, en lovkyndig Mand, til at føre Sagen. I øvrigt ville Vi tillade,

lade, at de, der beſkikkes til Actores og Defenſores i Juſtits-Sager, eller til Forſvar for Fattige, maae tilſtaaes en liden Erſtatning for deres Omkoſtning og Møie af Juſtits-Kaſſen, naar dem ikke bliver tilkiendt Salarium hos de Skyldige, eller hos den tabende Modpart.

Hvorefter alle Vedkommende ſig allerunderdanigſt have at rette. Givet paa Vor Slot Friderichsberg, den 11te Julii 1800.

Under Vor Kongelige Haand og Seigl.

Chriſtian R.

Moltke.

Schow. Colbiörnſen. Reierſen. Fedderſen. Cold.